

18. NETTVERK SELGER STATLIG EIENDOM

Samarbeidet innenfor grupper som danner nettverk har overtatt deler av samfunnsstyringen.

Fagbevegelsen utgjør et slikt nettverk. Den har fått gjennomslag for at lønnsavtaler er en sak mellom lønnstaker og arbeidsgiver som ingen andre har noen rett til å blande seg i.. Resultatet av dette syn er at det er krevd lønninger som har skapt prisstigning. I løpet av ca.50 år har den norske befolkningen og nofrsk næringsliv blitt fratatt 95 prosent av verdien av sine penger.

Felles for nettverkene er at de styrer seg selv uten nevnerdig demokratisk påvirkning og at de består av tidligere politikere som har sikret seg attraktive retrettstillinger og derfor kan fortsette å utøve politisk makt-

Terje Aurdal i Økonomisk Rapport har gått en rekke nettverk etter i sømmene. Han forteller i Økonomisk Rapport nr. 17 1998 hvordan et slikt nettverk er bygger opp.

"Hermansen Nettverket

Tormod Hermansenn får det som han vil når store forandringer skal skje. Metodene han bruker er enkle.

Telenorsjefen har gjennom sitt ordinære arbeide jevnlig møter med personer som sitter i styrene i selskaper som kontrollerer over en tredel av kapitalen i landets 100 største bedrifter, enten vi måler i form av omsetning eller totalkapital. Omsetningen tilsvare to tredel av statsbudsjettet, 320 milliarder kroner...

Alle seks menn i fusjonsforhandlingene mellom Postbanken , Kreditkassen og Fokus Bank hadde erfart hverandre fra før, og Hermansen kjente de fleste og hadde kjend dem lengst. Fusjonsforhandlerne stolte på hverandre. Her er vi ved kjernen av det som får Telenorsjefen til å lykkes. I Hermansens verden krever tillit at partene har erfart at de kan ha tillit til hverandres motiver.

Æreskodeks.

Omtrent alt som kan krype gå i korridorene der de viktigste avgjørelser for landets økonomi og næringsliv blir tatt, har vært i kontakt med Hermansen. Og har dannet seg en oppfatning av hva han står for. Også samferdselsminister Odd Einar Dørum, som sitret av lyst til å gi ham sparken da Telenorsjefen gikk bak statsrådets rygg i forbindelse med fusjonsforhandlingene med Thelia, og informerte samferdselsministerens argeste politiske motstandere.

Utsættelse får Hermansen Dørum med på å lage Norges største bank., den samme Dørum som er imot sentralisering. Senterpartiet og Kristelig Folkeparti blir med på laget.

Fortellingen ligger i ærekodeksen. Dørum var perifer til makten før han ble statsråd. Han kjente ikke Hermansen før Theliafadesen tvang dem til å bli bedre kjent med hverandre. Og gutta skværet faktisk opp. Begge behersket munnkoden, som er å snakke rett fra leveren, si sannheten uten en skjult agenda og ha en god vurderingsevne. Den viktigste del av koden, som kong Olav Haraldson brukte skruppelløst i sitt sentraliseringsprosjekt er å vise at man finner sin plass. Som Hermansen sa det til sin egen internavis, "Åpen linje" for noen år siden: "Hvis jeg er sjef, så er jeg sjef. Hvis jeg ikke er sjef, så finner jeg meg i at andre er det".

En tidligere sentral politiker med verv i næringslivet, og som har kjent Hermansen i over 25 år, har ingen tro på at partiboka var Hermansens viktigste våpen da han skaffet seg posisjoner under Arbeidepartiregjeringene.

Årsaken var ikke medlemskap i partiet, men at menn som møttes forsto hverandre, sier han.

Gutta Boys

Det er kombinasjonen av kontaktnett og personlighet som ligger bak når Hermansen får det som han vil hos jevnbyrdige. Derfor lykkes han under ulike omgivelser. Alle vi har snakket med forteller det samme. Han tar ordene rett fra leveren. Viker ikke for konfrontasjoner. Selv om han ikke forteller den fulle og hele sannhet, er det han sier saklig og ærlig, så folk soler på hans motiver.

Hertug Hermansen mestrer de gamle stormennenes væremåte. Når menn kjenner igjen kodeksen, oppstår gjensidig beundring.

Tormod Hermansens nettverk lå som et samlende garn over Bankseksforhandlingene. For fire fem år siden, den gang Tom Ruud var sjefen i Aker, samarbeidet Aker og Telenord om å utvikle et system som skulle utnytte seksseksjonene så effektivt at det skulle gi enorme økonomiske gevinster.

Harald Arnkværn, Kreditkassens styreformann, ble i 1991 utnevnt av Tormod Hermansen til å være statens banksikringsfonds representant i tjenestingsbankenes sikringsfond. Fokus Banks toppduo, Bjarne Borgersen, og Stein Holst Annexstad. Borgersen og Hermansen har kjent hverandre siden Borgersrud overtok som sjef i kriserammede Fokus Bank, da Hermansen satt som leder i Banksikringsfondet. Annexstad var styreformann også dengang og fikk Hermansens støtte til å fortsette. De to kjenner hverandre også fra Asplan, der Hermansen satt i styret til Stiftelsen Asplan, mens Annexstad var styremedlem i datterbedriften Asplan Viak A/S. Det andre sterke nettverket går via styret i Bankforeningen. Der banksjefene treffer hverandre jevnlig i styret,

og hvor **Arne Skauge** er sjef, eksministeren som engang var avhengig av finansråd Hermansen.

Bankkammerater

Også i den mer perifere del av bankenes beslutningsorganer sitter det påvirkere som er en del av Tormod Hermansens nettverk. LO økonom **Stein Reegård** i Kreditkassens representantskap satt sammen med Hermansen i styret for Statens Banksikringsfond. I det styret havnet etter hvert også økonomiprofessor **Einar Hope** som nå skal ta stilling til fusjonen i egenskap av konkurransedirektør. Mens fusjonsforhandlingene pågikk var senterpartivennene **Eivind Reiten** og **Oddbjørn Nordseth** på jakt sammen. Samtalen kom naturlig inn på fusjonen. Nordseth leder representantskapet og valgkomitéen i Fokus, mens Reiten er styreformann i Posten, og en joker under forhandlingene og i den videre beslutningsprosessen. En avtale mellom den fusjonerte banken og Posten om bruk av postnettet er en forutsetning for å få kongens råd til å bite på agnet. Nordseth er Hermansens sjef i Telenord styret, mens Reiten og Hermansen kjenner hverandre i postsammenheng siden Hermansen er styreleder i Postbanken.

Stormesteren

Vår spaltist Gudmund Hernes skrev i forrige Økonomisk Rapport at teoretisk kan man få forbindelse med nesten alle jordens mennesker gjennom 6 til 7 mellomledd hvis alle mennesker kjenner omtrent 100 personer, og de har tilfeldig kontakt med hverandre. Tenk da hvordan Hermansen med sitt kjempenettverk kan nå de grupper og personer som har makt i lille Norge. Hernes refererte også forskningresultat som viste hvor effektivt det er å operere i små tette klikker. Med broer over til andre klikker. Ved å hekte små nettverk sammen når man fort de fleste personer i alle klikker.

Hernes fremhever **Einar Gerhardsen** som stormester i å bruke dette. Tormod Hermansen er minst like dyktig. selv om han en gang benektet at han utnyttet nettverket fullt ut. Sommeren 1992 sa han: "Jeg har et stort nettverk, men jeg forsøker ikke bevisst å utnytte det. I et lite land kjenner vi hverandre på kryss og tvers. Det krever at man skiller mellom personlige og profesjonelle relasjoner" ¹.

Kilder:

¹ Terje Aurdal, Økonomisk Rapport nr. 17, 1998.